

Hilversumse Roeivereniging Cornelis Tromp: 75 jaar bouwen

KEES GRAMKOW EN
EDDIE DE PAEPE*

De geschiedenis van de Hilversumse Roeivereniging Cornelis Tromp, die in 2011 haar 75-jarig bestaan viert, is onlosmakelijk verbonden met die van het Hilversums Kanaal.

In 1935 was het graven van het Hilversums Kanaal gevorderd tot aan het sluisje naar de 's-Gravelandse Vaart. Het kanaaldeel was bevaarbaar en leek mooi roeiwater. Dat bracht een aantal oud-studentenroeiers op een idee om een roeivereniging te beginnen.

Dr. Onno Damsté, rector van het Hilversums gymnasium en oud-roeier, nam het initiatief. Hij zocht contact met ir. J.F. Groote, directeur Publieke Werken van de gemeente Hilversum en eveneens oud-roeier. De nog aan de leggen sporthaven was een veel betere plek voor de vestiging van een roeivereniging dan die bij het sluisje bij 's-Graveland, concludeerde het tweetal. Groote blikte tien jaar later terug op dit belangrijke gesprek:

Ik zat op mijn mooie kamer in het trotse Hilversumse Raadhuis te piekeren, hoe wij in de straks gereed komende sporthaven leven en gezelligheid konden krijgen, toen daar plotseling Dr. Damsté binnenstapte met de nuchtere vraag of er op het nieu-

we kanaal ook geroeid kon worden! Na vijf minuten praten was de herinnering aan al die somberlingen weggevaagd, die mij bezworen hadden dat een sporthaven in Hilversum onzin was, omdat men daar toch nooit zou gaan roeien. Loosdrecht was daarvoor te dichtbij. Een paar piermagoggels in het water was voor ons kanaal het hoogst bereikbare, volgens hen.

Het enthousiasme van Groote en Damsté werd beloond. Een advertentie in de plaatselijke bladen werd door enige tientallen sportieven beantwoord en op de vergadering bleken, tot onuitsprekelijke vreugde van ons, oudstudentenroeiers, oudleden van alle studentenroeiverenigingen aanwezig te zijn. Direct na het gereedkomen van het kanaal tot aan de sporthaven organiseerde de Utrechtse Studenten Roeivereniging Triton haar lustrumwedstrijden op het schitterende roeiwater.

Op 19 februari 1936 werd de Hilversumsche Roeivereniging Cornelis Tromp opgericht. De zeeheld met zijn schitterende huis Trompenburgh vlakbij in 's-Graveland werd de naamgever en zijn beroemde uitspraak 't Sal waerachtig wel gaen! gaf het nodige vertrouwen op een goede toekomst voor de vereniging. Damsté werd de eerste voorzitter.

Een foto van de vereniging uit 1936 of 1937. Het industrieterrein is nog nagenoeg onbebouwd; op de achtergrond zijn de huizen aan de Gijsbrecht zichtbaar.
(coll. A. den Dikken)

Bootsman Heinri Aukema hield niet alleen een wakend oog in het zeil, maar bouwde ook boten voor de roeivereniging Tromp. (coll. HRV Cornelis Tromp)

Een gesprek met burgemeester Lambooy volgde. Samen met ir. Groote werden de plannen snel uitgewerkt. Al in datzelfde jaar maakte gemeentearchitect Dudok een eerste tekening voor een botenloods naar voorbeeld van die van de Amsterdamse roeivereniging Triton.

Jeugdige werklozen

Mede door het feit dat in die tijd goedkoop gebouwd kon worden, kwam het proces in een stroomversnelling. Net als bij het graven van het kanaal werd gebruik gemaakt van werklozen die door de overheid te werk werden gesteld in werkverschaffingsprojecten. Voor deze nieuwe klus werden jeugdige werklozen ingeschakeld, in de leeftijd van zeventien tot 22 jaar. *De jongens timmerden voor een zakgeld van enige guldens per week, dat het een lust was, blikte Groote terug. Begrijpt U dat luxe achterwege moest blijven, dat de steigers dus op goedkope houten paaltjes werden gebouwd?*

De roeivereniging huurde de grond en de gebouwen van de gemeente. De botenloods bestond uit vijf vakken, waarvan één als werkplaats en bestuurskamer werd gebruikt. De helft van vak 2 en 3 was voor de vrouwen- en mannenkleedkamers, inclusief toiletten en (koude) douches. Voor de bestuurskamer ontwierp

Dudok een houten bank, die verloren is gegaan (Tromplid Ben Brammer maakte een replica, die nog in de huidige 'soos' te vinden is).

Verder verrees in 1937 op de 'terp' een dienstwoning voor de loodsknecht, die niet alleen de vloot van zeventien boten moest onderhouden maar ook nieuwe boten moest bouwen. Omdat het ledental was gegroeid (van 30 naar 150) en ook de vloot van Tromp was vergroot, werd de loods in het voorjaar van 1938 uitgebreid met twee vakken.

Na de vliegende (bouw)start van de Hilversumse roeivereniging volgde de Tweede Wereldoorlog. Het roeien en het clubleven gingen aanvankelijk gewoon door. Tot september 1944 toen – met de Hongerwinter voor de deur – alles stil viel. In deze maand keerde voorzitter Damsté terug uit het kamp, waarin de Duitsers hem en vele honderden ander vooraanstaande Nederlanders sinds augustus '42 gegijzeld hadden gehouden.

Clubgebouw

Na de oorlog kwamen de verstopte boten weer terug naar de botenloods aan de Sporthaven. Begin september '45 werden al weer de eerste onderlinge wedstrijden geroeid. Twee jaar later maakte een lid een schetsplan voor een clubgebouw bovenop de loods, omdat er

Tromp deed vanaf de oprichting enthousiast mee aan wedstrijden van andere verenigingen. Bij deze wedstrijd in Zaandam stuurde de club niet alleen een sportieve, maar ook een muzikale afvaardiging. (coll. HRV Cornelis Tromp)

Roevereniging Tromp maakte met enige regelmaat tochten. Dit damesteam puft even uit op een beschut plekje in het riet. (coll. HRV Cornelis Tromp)

geen plaats was voor de leden om bij elkaar te zitten en wat te drinken, anders dan buiten op een stukje gras. De financiering vormde echter een probleem en het

duurde nog tot 1954 voor de gemeente op verzoek van het bestuur een ontwerp maakte voor een clubhuis boven op de loods. Maar nu leed het bouwplan schipbreuk omdat de fundering van de loods niet sterk genoeg bleek. Ook de hogere huurlasten vormden een struikelblok.

Er kwam – na bijna twintig jaar koud douchen – wel een warmwatervoorziening (geisers op butagas) om het comfort en het verblijf op de club voor de leden iets te verbeteren.

Verder bleken de houten steigers niet meer veilig. Ze moesten vervangen worden. De gemeente besloot in 1956 nieuwe betonnen steigers te bouwen, die nog steeds in gebruik zijn. Een jaar later kreeg Tromp eindelijk de beschikking over een eigen clubgebouw of 'soos': een houten gebouwtje dat in de oorlog als distributiepunt voor voedselbonnen had gefungeerd. Dit eerste clubgebouw – ook wel 'kantine' genoemd – vormde voor de roeiers een grote stap vooruit. Het was klein en gezellig en 's winters brandde er de oliekachel. Koffie, thee, dennenkoeken en spritsen waren tegen een geringe vergoeding te koop.

Drie jaar later kwam er een tweede houten onderkomen bij, een overbodig geworden noodgebouw van De Spaarbank in Bussum (waarvan penningmeester George Fuhri Schnetlage directeur was).

In 1961 vierde de bloeiende Hilversumse roeivereniging haar 25-jarig bestaan. In het jubileumboekje stak

Tijdens de clubtochten werden nogal eens behoorlijke afstanden geroeid. Hier wordt sluis 't Hemeltje genomen om de Vecht (op de achtergrond) op te varen.

(coll. HRV Cornelis Tromp)

voorzitter G.M.A. Cramer onder meer de loftrampet over de omgeving, waarvan de roeiers al een kwart eeuw genoten. Niet alleen dat het Hilversums kanaal een prachtige oefenbaan bleek te zijn voor ieder die zich tot wedstrijdroeier wilde bekwamen, maar ook het unieke watergebied in de omgeving werd een nimmer uitputtende bron van vreugde en genieten voor de meer bezadigde toeroeiers.

Betegelde douches

De houten kleedkamers met elk één douche in de botenloods voldeden niet meer aan de moderne eisen van hygiëne. In november 1965 konden nieuwe kleedkamers in gebruik worden genomen, in steen uitgevoerd en voorzien van betegelde douches. Een grote stap vooruit. Tot 2005 zijn die kleedkamers in gebruik geweest en tegenwoordig wordt de ruimte gebruikt voor

De Hilversumse Watersportvereniging “De Sporthaven”

Vanaf 1 oktober 1966 verhuurde de gemeente aan de IJzerwaren- en Gereedschappenhandel ‘De Volharding’ van de gebroeders Tigchelaar de botenloods met steiger en aangrenzende grond, gelegen nabij de Vreelandseweg. De activiteiten die men daar mocht verrichten waren de reparatie, verhuring en winterberging van boten en scheepsbenodigdheden.

De overeenkomst liep op 1 juli 1973 af en werd verlengd voor een periode van vijfjaar, maar ‘De Volharding’ tekende niet bij, want het bedrijf wilde aanpassing van het contract. De gebroeders dienden bij monde van de heer Van der Vorst van de ondernemersvereniging Stro een aanvraag in om het contract aan te passen. Men wilde er in de winter minikruisertjes gaan bouwen voor de verhuur en de verkoop. Op 6 oktober 1975 kwam de aanvraag aan de orde in de vergadering van de werkgroep ‘coördinatie commissie structuurplan’. De werkgroep achtte de uitbreiding van deze activiteiten in strijd met het bestemmingsplan. ‘De Volharding’ kreeg in februari 1976 een brief waarin het verzoek afgewezen werd. Overigens legde het bedrijf zich daar niet bij neer, want uit correspondentie blijkt dat men er 1979/1980 nog over bezig was.

Ondertussen had een aantal ‘sporthavenbewoners’ onder leiding van Anne Aukema, de zoon van de Tromp-bootsman Henri Aukema, de koppen bij elkaar gestoken en werd de Hilversumse Watersportvereniging “De Sporthaven” (HWS) opgericht. Dit gebeurde in de Dr. J.Th. de Visserschool aan de Heidestraat. De vrouw van de heer Aukema was conciërge van die school. De vrees voor een opdrijving van de liggelden was een

Voorzitter Anne Aukema, een van de oprichters van de HWS.

(coll. H. Aukema, Hilversum)

belangrijk motief om de vereniging te beginnen. Door haar actieve opstelling werd de HWS een speler waarnaar werd geluisterd.

Uiteindelijk kreeg de HWS zelf het beheer over de sporthaven in handen. Voor zestienduizend gulden mocht de vereniging de haven huren. Dat ging niet meteen. In De Gooi- en Eemlander van 16 juni 1985 verzuchtte voorzitter Aukema: Eindelijk na twaalfjaar kunnen we een haven pachten. Zo lang ben ik al bezig om de ‘gewone man’, die met veel moeite een bootje kan betalen, zijn hobby te laten bedrijven in onze eigen haven.

De HWS blies haar partijtje mee als het ging over de bestemming van het havengebied. Toen de gemeente in 1983 de 2e Havenarm wilde dempen ten behoeve van de industrie kwam de HWS met een alternatief. In De Gooi- en Eemlander van 10 juni 1983 stelde de HWS voor in de 2e Havenarm 120 ligplaatsen te realiseren, waarmee men een gedeelte van de wachtlijst zou kunnen wegwerken. De HWS bij monde van voorzitter Aukema weerlegde de argumenten dat er plaats zou zijn in Loosdrecht en Kortenhoef – bovendien waren de verenigingen daar veel duurder. Zij plaatste vraagtekens bij de eventuele interesse van het bedrijfsleven voor de grond – de grond in Almere was vele malen goedkoper dan de grond in Hilversum – en de gemeente zou met het realiseren van ligplaatsen goedkoper uit zijn dan met demping.

Midden jaren '70 stelde Aukema zijn (zelfgebouwde) schip ter beschikking aan Sinterklaas voor diens aankomst in Hilversum. (coll. H. Aukema, Hilversum)

Roeivereniging Tromp is anno 2010 een moderne, actieve vereniging. Op de achtergrond geheel rechts een stukje van het nieuwe clubgebouw; in het midden de botenloods uit 1936.

(foto: A. den Dikken)

het aangepast roeien, opslag van diverse materialen en vergaderen.

In 1979 kon de langgewenste uitbreiding naar vier kleedkamers en de bouw van een nieuw sociëteitsgebouw worden gerealiseerd. Acht jaar later werd bekend dat de gemeente de sportaccommodaties wilde 'privatiseren'. Ook hing een forse huurverhoging in de lucht. Na onderhandelingen met de gemeente wist Tromp echter in 1990 voor 81.700 gulden de grond, de gebouwen en de havenkom van de gemeente te kopen. Op 14 september 1991 werd de eerste stenen soos – ontworpen door lid Cees van Vulpen en gebouwd op de 'terp' – feestelijk geopend. De vereniging bleef groeien, zodat in 2003 besloten werd een nieuw facilitatengebouw neer te zetten, dat grotere kleedkamers, douches, maar ook een grote werkplaats en extra botenopslag bevat. Het toenmalige lid Edwin van der Voort, architect, maakte het ontwerp. Sinds de feestelijke opening van de nieuwbouw in mei 2005 beschikt Tromp over de faciliteiten die horen bij de grote burgerverenigingen in de Nederlandse roeiwereld.

De vloot van Tromp bestaat in 2010 uit 105 boten waarvan enkele buiten moeten worden opgeslagen wegens ruimtegebrek. De oorspronkelijk houten roeiboten zijn vanaf de jaren zestig geleidelijk vervangen door polyester boten. Ze zijn lichter, minder kwetsbaar en hebben slechts beperkt onderhoud nodig. De vereniging koestert echter nog één houten toerwherry, ge-

bouwd rond 1890, om niet te vergeten hoe de boten van vroeger eruit zagen.

De vereniging heeft alle 75 jaar van haar bestaan de beschikking over een bootman, tevens botenbouwer. De heren Aukema (dertig jaar in dienst geweest) en Van der Klei (nog in dienst) bouwden meer dan honderd boten voor Tromp, eerst van hout en later van kunststof.

Anno 2010 behoort Tromp met ruim 750 leden tot de grote Nederlandse roeiverenigingen. Jaarlijks organiseert de vereniging het grootste sportevenement van Hilversum. De *Tromp Boat Race* telde in 2010 in totaal 526 ingeschreven ploegen uit Nederland en omliggende landen. Een door vrijwilligers van de vereniging uitgevoerde mega-operatie met wedstrijden in alle categorieën over een roeibaan die begint vlak voor de Kortenhofse brug en zijn finish heeft bij de Sporthaven.

* Met dank aan Hein Valkenburg, Jan Meijer en Jankees van Hasselt.